

Rahulolu ja heaolu kujundavad psühholoogilised tegurid

Aleksander Pulver

Loodus- ja terviseteaduste instituut

16.10.2019

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

TALLINNA ÜLIKOOL

Kuidas on võimalik ,et inimeste madalama psühholoogilise heaolu ja subjektiivse rahuloluga organisatsioonides võib majanduslik heaolu olla küll kõrge, kuid tööalane efektiivsus on siiski madal?

Kas subjektiivne rahulolu ja psühholoogiline heaolu on (häda)vajalik organisatsioonile ?

Mõned eriti „elukauged“ märksõnad

psühholoogiline heaolu

subjektiivne rahulolu

eesmärkide genereerimine

vaimne tervis

emotsioonide regulatsioon

isiksuse omadused

organisatsioonikultuur

A. Subjekttiivne rahulolu ja psühholoogiline heaolu

Mille poole püüelda?

Hedonistlik heaolu ehk naudingu saavutamine

Vajaduste rahuldamine ja valu vältimine

Subjektiivne rahulolu

Tüüpiline subjektiivset rahulolu näitav küsimus on “*Kui rahul te olete oma eluga?*” Kõrge rahulolu peegeldab:

- vastavust oma ideaalile
- keskmisest paremaid saavutusi
- keskmisest paremaid omadusi

Psühholoogiline heaolu

- **Sõltumatus** – iseseisvus otsustes, iseseisvus tegevuses, autonoomia.
- **Kompetentsus** – probleemi lahendamisoskused, sündmuste mõjutamine.
- **Isiksuslik kasv** – areng, eneseteostus.

Psühholoogiline heaolu

- **Positiivsed suhted** – lähedus, emotsionaalne sõltuvus, sotsiaalne toetus.
- **Eesmärgistatud elu** – elamise mõte, elamise filosoofia.
- **Enda aktsepteerimine** – positiivne minapilt, kõrge enesehinnang.

Kohanemisedukus

Kõrgem subjektiivne rahulolu ja psühholoogiline heaolu on oluline **stressile vastupanu, sooritusedukuse, vaimse ja füüsilise tervise jne. ennustaja.**

B. Eesmärkide saavutamine

Arusaamine ülesandest

Eesmärkide loomine

Plaan lahendamiseks

Tegevus

Plaani korrigeerimine

Eesmärgid ja emotsionaalsed reaktsioonid

Igasugune mittevastus
planeeritud eesmärgi ja
saavutatud tulemuse vahel
tekitab negatiivse
emotsionaalse reaktsiooni

C. Subjektiivset rahuolu ja psühholoogilist heaolu määravad tegurid

Isiksuse omadused
Stressile vastupanuvõime
Emotsioonide regulatsioon
Organisatsioonikultuur

C1. Positiivne vs negatiivne ...

... emotsionaalne reaktsioon?

Positiivsete emotsioonide ülekaal
negatiivsete emotsioonide suhtes
tähendab rahulolu üldisemalt

C1. Positiivne ja negatiivne afektiivsus

Pärilik kalduvus emotsionaalsele reageerivusele

Positiivne afektiivsus – kalduvus reageerida näiteks rõõmu ja uudishimuga

Negatiivne afektiivsus – kalduvus reageerida näiteks hirmu ja ärevusega

C1. Isiksuse omadused

**Positiivne afektiivsus –
lähenemise süsteem - ekstravertsus**

**Negatiivne afektiivsus –
põgensemise süsteem -
neurootilisus**

C2. Stressile vastupanu (resilience)

Kolm komponenti:

- **Elu on sisukas ja mõtestatud**
- **Oma elus saab mõjutada sündmusi**
- **Ootamatud sündmused ei ole häirivad**

C3. Emotsioonide regulatsioon

- Emotsioonide tajus ja väljendus
- Emotsioonide kasutamine
- Emotsioonide teadvustamine
- Emotsioonide juhtimine

C4. Organisatsioonikultuur

Usaldusel põhinev organisatsioon:

- usaldus töötajate vastu
- usaldus juhtkonna vastu

*Väärtustele, meeskonnatööle,
inimesele orienteeritud
organisatsioonikultuurid*

C4. Autente eestvedamine

- Enesekindel
- Optimistlik
- Kõrge stressile vastupanu
- Tulevikku orienteeritud
- Suhetel põhinev
- Moraalne

Lõpetuseks

Individualistliku kultuuri
väärtusruumis on erinevad
heaolu vormid tarvilikud
eneseteostuse saavutamiseks.

**Ja filosoofilisemalt – see on
(vist) miski, mille nimel on
tasub eksisteerida.**

Tere tulemast!

Narva mnt 25, Tallinn
www.tlu.ee | www.tlu.ee/2020

TALLINNA ÜLIKOOL